

сегмента підприємства, що виникла внаслідок виконання ним своєї звичайної діяльності і безпосередньо стосується цього сегмента.

Різновидом географічного сегментування та інструментальним методом регулювання територіальної організації економіки України є економічне районування. Економічне районування як метод наукового дослідження та регулювання територіальної організації господарства є науковою альтернативою сегментування та становить поділ території країни на окремі райони, що відповідають ознакам специфіки і цілісності. У той же час, треба відзначити, що законодавчих основ для розгляду районування як різновиду географічного сегментування немає.

Таким чином, з вищеведеного матеріалу щодо законодавчих основ сегментування, можна відзначити, що сегментування на підприємстві відбувається за результатами його діяльності за відповідні звітні періоди згідно зі встановленою методологією. З одного боку, це означає, що сегментування в діяльності підприємства не є інструментом для оцінки перспективності розвитку в тому чи іншому напрямку, але з іншого боку, можна відзначити, що сегментування може бути використано для оцінки ведення подальшої діяльності за певним напрямком діяльності.

На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

В Україні методологічні засади формування інформації про доходи, витрати, фінансові результати, активи і зобов'язання звітних сегментів та її розкриття у фінансовій звітності закладені в Положенні (Стандарті) бухгалтерського обліку 29 "Фінансова звітність за сегментами" [1].

Сегмент визнається таким, якщо він відповідає більшості з критеріїв визначення господарського і географічного сегментів. Залежно від сутності ризиків та організаційної структури підприємства географічні сегменти поділяються на два види: географічний виробничий та географічний збутовий.

У теоретичному сенсі сегментування передбачає вивчення ринку до початку певної діяльності. Законодавчі ж основи сегментування в Україні визначають, що сегментування на підприємстві відбувається за результатами його діяльності за відповідні звітні періоди згідно зі встановленою методологією. Автором зафіксовано парадокс щодо практичного застосування сегментування ринку підприємством: сегментування в діяльності підприємства не є інструментом для оцінки перспективності розвитку в тому чи іншому напрямку, але водночас, сегментування може бути використано для оцінки ведення подальшої діяльності за певним напрямком діяльності.

Різновидом географічного сегментування та інструментальним методом регулювання територіальної організації економіки України є економічне районування. Економічне районування як метод наукового дослідження та регулювання територіальної організації господарства є науковою альтернативою сегментування і становить поділ території країни на окремі райони, що відповідають ознакам специфіки і цілісності.

Література: 1. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 29 "Фінансова звітність за сегментами". – Міністерство фінансів України, Наказ № 412 від 19.05.2005 р., введено в дію з 01.07.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.com.ua. 2. Евсеєва О. А. Актуальность разработки новых методических подходов определения монопольного положения предприятия / Евсеєва О. А., Чебанова Н. В. // Матеріали Всеукраїнсь-

кої науково-практичної конференції "Україна наукова ' 2002". – Том 8. Економіка. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. – С. 13–15. 3. Евсеєва О. О. Практика застосування методів теоретичного обґрунтування сегментування ринку транспортних послуг в оцінці ефективності діяльності залізниць України // 71-а міжнародна науково-технічна конференція (22 – 24 квітня 2009 року). – Харків : УкрДАЗТ. – С. 68. 4. Основы маркетинга / под ред. Ф. Котлера. – Второе европейское издание // Электронная библиотека Социологического факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. – Режим доступа : www.mylibrary.com.ua. 5. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах". – Міністерство фінансів України, Наказ № 137 від 28.05.1999 р., введено в дію 01.01.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.com.ua. 6. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств". – Міністерство фінансів України, Наказ № 163 від 07.07.1999 р., введено в дію з 01.01.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.com.ua.

*Стаття надійшла до редакції
06.09.2010 р.*

УДК 631.164.23

Зинченко Н. В.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ УМОВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто питання про залучення інвестицій в агрокомплекс України. Визначено, що ефективне використання інвестицій залежить від вдалої регіональної політики, тобто за ринкових умов роль регіону полягає у створенні необхідних гарантій, інституцій, механізмів розвитку і передачі частин повноважень на місця шляхом реформування як всієї системи влади, так і її структури й функцій.

Аннотация. Рассматривается вопрос о привлечении инвестиций в агрокомплекс Украины. Определено, что эффективное использование инвестиций зависит от удачной региональной политики, то есть при рыночных условиях роль региона заключается в создании необходимых гарантий, институций, механизмов развития и передачи части полномочий на места путем реформирования как всей системы власти, так и ее структуры и функций.

Annotation. A question about bringing in of investments in agrocomplex of Ukraine is examined. It is determined that the effective use of investments depends on a successful regional policy, that means that at market conditions the role of region consists in creation of necessary guarantees, institutions, mechanisms of development and passing to part of authorities for places by reformation all the system of power and its structure and functions.

Ключові слова: інвестиції, аграрний сектор України, агропромислові підприємства, класифікація інвестицій.

В умовах стрімкого розвитку міжнародних економічних відносин, а також подальшого соціально-економічного розвитку України, неодмінною умовою підвищення

ефективності сільськогосподарського виробництва є його структурна перебудова, для здійснення якої необхідні значні грошові кошти у вигляді інвестицій.

Метою інвестиційної політики є використання всіх можливих інвестицій, серед яких можуть бути внутрішні і зовнішні інвестиції.

Гостра потреба в таких інвестиціях для спрямування їх в аграрний сектор України викликана браком власних фінансових ресурсів.

Інвестиційна політика та ефективне управління інвестиціями є саме на цей час важливою передумовою, яка може вирішити багато проблем в Україні. Швидкий розвиток науково-технічного прогресу, глобалізаційні процеси, новітні технології в управлінні економікою зумовлюють перерозподіл фінансових потоків з одних сфер виробництва в інші. Під них підводяться наукові парадигми, які підтверджують їх неминучість й обґрунтованість з економічних позицій.

Економічна перебудова агропромислових підприємств в умовах кризи із запобіганням банкрутства, а також зростання життєздатності та життєдіяльності є актуальною і важливою на сьогоднішній день. На підставі аналізу зарубіжного та вітчизняного досвіду слід визначити основні положення інвестиційної політики, її характерні риси та напрями залучення інвестицій.

Метою роботи є виявлення методологічних підходів щодо залучення інвестицій в аграрний сектор при формуванні умов для ефективного виробництва в агропромисловому комплексі. За таких обставин слід розробити методичні положення щодо розробки механізму залучення інвестицій в аграрний сектор України. Тому для розробки механізму залучення інвестицій в економіку агрокомплексу слід обґрунтувати конкретні форми, методи й інструменти, які будуть спрямовані на активізацію інвестиційної діяльності.

Наукові дослідження з проблеми залучення інвестицій у підприємства АПК України є і залишаються предметом дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених: Андрійчука В. Г., Амоші О. І., Богачова В. І., Бураковського М. І., Гончарова В. М., Зось-Кіора В. І., Кредісова А. І., Рябокона В. П., Ткаченко В. Г., М. Г. Р. Бауера, М. Портера, І. Ансоффа, Р. Уотермена, М. Мескона та ін.

Незважаючи на велику кількість робіт зарубіжних і вітчизняних вчених з досліджуваної проблематики, слід відзначити, що питання необхідності залучення інвестицій у підприємства АПК України потребують подальшого дослідження.

У даній статті здійснюється спроба проаналізувати, за яких умов, розвитку агрокомплексу України повинна бути висока інвестиційна активність. Також для регуляції інвестиційної політики слід виявити низку заходів щодо управління інвестиціями.

Розглянемо поняття інвестицій, які мають два підходи до трактування – звужений і розширений.

Інвестування – це явище з глибоким історичним корінням. Інвестиції виникли в умовах становлення товарно-грошових відносин під впливом конкретних потреб як спосіб вирішення протиріч між потребами і можливостями розширення виробництва товарів і послуг. У міру розвитку інвестування використовувалося для стимулювання того чи іншого виду діяльності у вигляді бюджетних кредитів, субсидій, пільг, тобто різних форм фінансової підтримки. Охоплюючи такі важелі, як кредити і позики, податки і пільги, субсидії і замовлення, інвестування обслуговує весь комплекс відтворювальних процесів.

У практиці господарської діяльності поняття інвестицій, по суті, зводилося до капіталовкладень у просте і розширене відтворення основних фондів [1].

Таке звужене розуміння категорії інвестицій характерне і для деяких зарубіжних авторів [2].

Водночас ряд економістів інвестиції розглядають дещо ширше, розуміючи під ними додаткові вкладення у вигляді основних й оборотних фондів у процесі господарської діяльності [3].

Тому для умов ринкової економіки таке трактування інвестицій найбільш прийнятне.

Майже повна зупинка інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств, що мала місце упродовж 1991 – 2000 рр., призвела до руйнівних процесів у продуктивних силах галузі, проїдання капіталу, погіршення стану земельних ресурсів, зниження ефективності сільськогосподарського виробництва, надходження на український ринок низькоякісних імпортних продовольчих товарів, погіршення рівня якості життя сільського населення. Усе це призвело до активних заходів щодо залучення інвестицій.

Інвестиційна діяльність є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації у країні та покращення добробуту населення. В аграрній сфері для корінної зміни і розвитку сільськогосподарського виробництва інвестиційна діяльність виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку I та III сфер агропромислового комплексу й екологічного захисту довкілля. Тому потрібні активні заходи на державному рівні, щоб забезпечити фінансовий захист агропромислового комплексу. В основі цього повинні знаходитися могутній державний фінансовий захист та підтримка сільськогосподарського товаровиробника з використанням різних форм державного регулювання АПК [4].

Основними елементами концепції державної фінансової допомоги і державного регулювання на сучасному етапі повинні бути сформульовані і реалізовані ряд заходів, які цілком забезпечать високу ефективність сільськогосподарського виробництва. А саме:

- проведення ефективної антимонопольної політики регулювання цін на продукцію;
- пільгове залучення грошових коштів для інвестування базової галузі;
- введення в практику господарювання цінових доцільностей, компенсацій і т. д.;
- надання допомоги товаровиробникам в адаптації до ринкових умов і створення ринкової інфраструктури;
- забезпечення господарств доступними кредитами з урахуванням специфіки сільськогосподарського виробництва;
- підвищення платоспроможного попиту для мало-забезпечених верств населення шляхом надання матеріальної допомоги;
- удосконалення системи кредитування АПК. Для успішного кредитування аграрного сектору потрібна відповідна інфраструктура [4].

На думку багатьох вчених економістів-аграріїв [5 – 8], найважливішою умовою найбільш результативної фінансової підтримки аграрного сектору економіки з боку держави є використання найбільш ефективних цільових програм, що забезпечують підвищення рівня прибутковості галузі [4].

І лише за допомогою системи заходів державної підтримки можна забезпечити високу ефективність сільськогосподарського виробництва. Основним інструментом такої підтримки повинне стати бюджетне фінансування державних програм, розроблених на основі програмно-цільового методу [4].

Тому для залучення інвестицій в аграрний сектор України слід поліпшити правову і законодавчу базу інвес-

тування. Україна може дістати доступ до величезних внутрішніх й іноземних ресурсів, які дадуть українським агропромисловим підприємствам можливість здійснювати інвестиційні проекти.

Для залучення інвесторів потрібно прийняти ряд законів, які забезпечували б прозорий, стабільний і чесний набір правил й установок, необхідних для подальшого агропромислового виробництва.

Залучення й ефективне використання інвестицій також залежить від вдалої регіональної політики. За ринкових умов роль регіону полягає у створенні необхідних гарантій, інституцій, певних умов, механізмів розвитку і передачі частини повноважень на місця шляхом реформування як всієї системи влади, так і її структури й функцій.

Важливою умовою розвитку агрокомплексу України повинна бути висока інвестиційна активність. Економічне зростання й інвестиційна активність є взаємообумовленими процесами, тому аграрний сектор України повинен приділяти постійну увагу питанню здійснення, розвитку й ефективного управління інвестиціями. Тому слід розробити схему подальших досліджень, які потребують розробки заходів щодо регуляції інвестиційної політики наприклад в регіоні:

- слід розробити схему управління інвестиціями, яка комплексно відобразала б взаємодію регіональних інститутів влади й агропромислових підприємств, які потребують інвестицій, тому що самі змушені самостійно шукати собі інвестора;

- слід розробити єдину схему розрахунку ефективності інвестиційних проектів, тобто розробити єдині цілі інвестиційної діяльності;

- слід визначити методи стимулювання банківських інститутів регіону, які б могли запропонувати необхідні довгострокові програми інвестування сільськогосподарської промисловості регіону [9].

Таким чином, при визначенні стратегічних цілей і напрямів інвестування, важливим є:

- поліпшення правової і законодавчої бази інвестування;

- урахування, за якими ознаками і в якому контексті класифікуються інвестиції;

- залежність від цілей аналізу інвестицій як об'єкта управління, необхідність зважати на їх специфіку за рядом критеріїв;

- регуляція інвестиційної політики пропонує низку заходів щодо управління інвестиціями, які необхідні для розширення виробництва, технічне переозброєння або підвищення потенціалу підприємства.

Література: 1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник / В. Г. Андрійчук. – 2-ге вид., доп. і пер. – К. : КНЕУ, 2002. – 624 с. 2. Макконелл К. Р. Экономикс В 2-х т. / К. Р. Макконелл, Стенли Л. Брю.– М. : Республика, 1992. – Т. 1. – С. 136. 3. Касл Э. Эффективное фермерское хозяйство / Э. Касл, М. Бекнер, А. Нельсон ; пер. с англ. – М. : ВО Агрпромииздат, 1992. – 495 с. Аграрная реформа в Украине: результаты, перспективы завершения : монография / под общ. ред. В. Г. Ткаченко, В. И. Богачева. – Луганск : Книжковий світ, 2006. – С. 190–200. 5. Аграрной реформе – комплексное решение : монография / под общ. ред. В. Г. Ткаченко и проф. В. И. Богачева. – Луганск : Книжковий світ, 2002. – 114 с. 6. Андрійчук В. Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2005. – № 5. 7. Колесов Н. Д. Совершенствование управления АПК в условиях трансформационных рыночных процессов / Н. Д. Колесов, О. Н. Колесова // Збірник наук. праць ЛНАУ. Серія "Економічні науки". – Луганськ, 2006. – № 61/ 84. – С. 15–22. 8. Саблук П. Т. Агропромисловий комплекс:

стан, тенденції та перспективи розвитку / П. Т. Саблук // Інформаційно-аналітичний збірник. Вип. 6. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 764 с. 9. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України з метою стимулювання інвестиційної діяльності" від 15.06.99 № 977 // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 39. – С. 357.

Стаття надійшла до редакції
14.09.2010 р.

УДК 338.487

Астахова Е. В.

ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СУБЪКТОВ РЫНКА ТУРИСТИЧЕСКИХ УСЛУГ

Аннотация. Посвящено анализу деятельности субъектов рынка туристических услуг. Рассмотрены особенности спроса и предложения на рынке туризма, охарактеризованы конкурентные условия и ресурсный потенциал производителей туруслуг, выявлены и систематизированы факторы, влияющие на формирование спроса на туристические услуги. Исследованы основные направления политики государства по стимулированию данной отрасли хозяйства.

Анотация. Присвячено анализу деятельности субъектов рынка туристических услуг. Розглянуто особливості попиту і пропозиції на ринку туризму, охарактеризовано конкурентні умови й ресурсний потенціал виробників туруслуг, виявлено й систематизовано чинники, що впливають на формування попиту на туристичні послуги. Досліджено основні напрями політики держави зі стимулювання даної галузі господарства.

Annotation. The article is devoted to the analysis of activity of tourist services market participants. The features of demand and supply at the market of tourism are examined. Competition terms and resource potential of producers of tourism are characterized. The factors, influencing on forming of demand on tourist services, are exposed and systematized. Basic directions of policy of the state on stimulation of this industry of economy are studied.

Ключевые слова: туризм, рынок туристических услуг, спрос и предложение на рынке туристических услуг, деятельность субъектов туризма.

В постиндустриальном обществе, где наблюдается все большее преобладание сферы услуг в экономике, особый статус приобретает туризм, который является катализатором развития социально-экономической инфраструктуры, а также мультипликатором экономического развития, параллельно стимулируя развитие других отраслей – транспорта, связи, дорожного строительства, гостиничного хозяйства, сферы культуры, предприятий питания, связи, производства сувенирной продукции, индустрию отдыха, производственно-рекламную деятельность.

Проблемы развития рынка туристических услуг находятся в области исследования многих российских и украинских авторов. Данные работы посвящены широко-